

PROPUNERI PENTRU REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA
ACORDAREA SUBVENȚIILOR PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI ȘI
DE MUNCĂ ÎN MEDIUL RURAL DIN FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE
A AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL

INTRODUCERE

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD) susține inițiativa Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului cu privire la proiectul Regulamentului de acordare a subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural. De apreciat este faptul că nota informativă face referire la dimensiunea de gen (în ceea ce vizează crearea locurilor de muncă în zona rurală ce vor fi destinate inclusiv femeilor), dar totuși considerăm că măsurile prevăzute în Regulament nu vor aborda într-un mod eficient cele mai relevante inegalități de gen înregistrate în domeniul vizat.

În temeiul prevederilor Legii nr 5. „Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați”¹, în conformitate cu art. 17, în competența *Guvernului* intră: (i) asigurarea integrării în politici, strategii, programe, acte normative și investiții financiare a principiului egalității între femei și bărbați și (ii) aprobarea planurilor și programelor naționale privind egalitatea între femei și bărbați, monitorizează realizarea lor. Totodată, în corespundere cu art. 19, în competența *Autorităților Publice Centrale* intră asigurarea abordării complexe a egalității între femei și bărbați și a realizării tratatelor internaționale din domeniu în sfera de competență.

În acest context, CPD atrage atenția Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului asupra faptului că, inclusiv acest Regulament trebuie să integreze dimensiunea de gen. Astfel, CPD vine cu un set de recomandări ce se propun a fi abordate atât în textul Hotărârii de Guvern, cât și în cel al Regulamentului, întru diminuarea decalajelor de gen, atunci când ne referim la aspectele ce țin de nivelul de trai și de muncă a populației din mediul rural.

RECOMANDĂRI

Textul Hotărârii de Guvern se recomandă a fi completat cu următoarea prevedere:

Punctul 5. *Annual, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va raporta rezultatele proiectelor și suma totală utilizată în conformitate cu scopul Regulamentului, pe tipul de măsuri și pe grupuri de persoane ce au beneficiat de subvențiile acordate, și anume a celor ce sunt vizate în Legea nr. 105 „Promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj”, art. 23², inclusiv femei, bărbați și persoane de etnie romă.*

Totodată, se propune includerea în textul Regulamentului a următoarelor:

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Ținând cont atât de recomandările reflectate în continuare, cât și de prevederile Legii nr. 5 „Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați” și a Legii nr. 121 „Asigurarea egalității”, se solicită suplinirea listei de noțiuni cu următoarele:

- *acțiuni afirmative* - acțiuni speciale temporare de accelerare a obținerii unei egalități reale între femei și bărbați, cu intenția de eliminare și prevenire a discriminării ori a dezavantajelor ce rezultă din atitudinile, comportamentele și structurile existente;
- *acomodare rezonabilă* – orice modificare sau adaptare necesară și adecvată, într-un caz particular, care nu impune o sarcină disproporționată sau nejustificată atunci când este nevoie pentru a asigura unei persoane, în cazurile stabilite de lege, exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale în condiții de egalitate cu ceilalți;

¹ <http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=315674&lang=1>

² <http://lex.justice.md/md/376758/>

- *grup vulnerabil* – persoanele ce fac parte din categoriile vizate în art. 23 al legii 105 „Promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj”, și anume: a) tinerii cu vârstă cuprinsă între 16 și 24 de ani; b) persoanele care nu dețin o profesie/meserie; c) persoanele cu dizabilități; d) șomerii de lungă durată; e) persoanele cu vârstă de 50 de ani și peste; f) persoanele eliberate din locurile de detenție; g) victimele traficului de ființe umane, după reabilitarea psihologică și socială; h) persoanele care se luptă cu consumul de substanțe stupefiante ori psihotrope, după reabilitarea socială și psihologică; i) victimele violenței în familie; j) alte categorii supuse riscului de excludere socială stabilite prin lege sau de către Guvern.

CAPITOLUL II. SFERA DE APLICARE

Punctul 3. Prin alocarea mijloacelor financiare din FNDAMR, stabilite în pct. 3 al prezentei Hotărâri, se urmărește atingerea următoarelor obiective:

1. dezvoltarea durabilă a infrastructurii aferente activităților economice prin efectuarea investițiilor în infrastructura economică publică din mediul rural **ce va asigura accesul tuturor femeilor și a bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă la infrastructura de drumuri, apă și sanitație;**
2. dezvoltarea durabilă a satelor prin efectuarea investițiilor în serviciile comunitare **pentru femei și bărbați, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă, din mediul rural,** în scopul creșterii atractivității zonelor rurale și creării noilor locuri de muncă **accesibile grupurilor vizate;**
3. modernizarea patrimoniului cultural și natural prin efectuarea investițiilor în dezvoltarea și îmbunătățirea patrimoniului natural și cultural **în vederea asigurării și extinderii accesibilității tuturor femeilor și bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă;**
4. diversificarea activităților economice prin stimularea creării și dezvoltării microîntreprinderilor, activităților de turism rural, care va crea oportunități **egale și echitabile** de angajare **pentru femei și bărbați,** promovare a spiritului antreprenorial **în corespundere cu necesitățile femeilor și a bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă, din mediul rural** și dezvoltare a structurii economice **accesibile grupurilor vizate.**

Punctul 5. Cel puțin o treime din resursele utilizate în cadrul proiectelor din perioada 2019-2021 vor fi oferite pentru acomodarea rezonabilă, măsurile pozitive și crearea de oportunități egale pentru femeile și bărbații care reprezintă grupurile de persoane vizate în art. 23 al Legii nr. 105 „Promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj”, inclusiv pentru persoanele de etnie romă.

CAPITOLUL III. MĂSURI DE SPRIJIN FINANCIAR ȘI CONDIȚII DE ACORDARE A SUBVENȚIILOR ÎN AVANS

Măsura 1. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice publice rurale

Punctul 6. Domeniul de acțiune: Subvenția în avans este acordată pentru cofinanțarea proiectelor investiționale destinate (1) îmbunătățirii și dezvoltării infrastructurii publice rurale **ce va asigura egalitatea de șanse pentru femei și bărbați, incluziunea și accesibilitatea** și (2) diminuării tendințelor de declin social și economic **în rândul femeilor și a bărbaților** din zonele rurale.

Punctul 7. Subvenția în avans este acordată în următoarele condiții:

12. *Proiectul investițional demonstrează în mod evident cum va asigura accesul mai echitabil tuturor femeilor și bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă, la drumurile și podurile publice locale care asigură accesul la obiectivele ale domeniului public de interes local și la serviciile de apă și sanitație locale.*

Punctul 8. Dosarul de aplicare pentru obținerea subvențiilor în avans va include următoarele documente obligatorii:

11. *Analiza inegalităților în ceea ce privește accesul femeilor și bărbaților din categoriile de persoane vizate în art. 23 a Legii nr. 105, inclusiv a persoanelor de etnie romă, la serviciile de apă și sanitație și accesul la drumurile și podurile publice locale din zona în care urmează a fi implementat proiectul investițional;*

12. *Măsurile clare de înlăturare sau reducere a inegalităților identificate în analiza de la pct. 8.11, prin utilizarea subvenției acordate;*

13. *Dovada clară a procesului de consultare a comunității și a grupurilor vulnerabile la etapa de elaborare a proiectului investițional și urmează a fi implementat;*

14. *În cazul proiectelor ce se referă la tipul 1 de investiții (construcția/reabilitarea/modernizarea drumurilor și podurilor publice locale etc.) - document aprobat de organele competente, prin care se avizează cerințele de accesibilitate.*

Punctul 9. Până la transferarea plății finale a subvenției în avans, solicitantul va asigura întocmirea și prezentarea următoarelor documente:

5. *Actele ce reflectă atât informația dezagregată (numărul) despre beneficiarii proiectului investițional, și anume femeile și bărbații din grupurile vulnerabile, inclusiv a celor de etnie romă, cât și impactul proiectului asupra reducerii inegalităților reflectate la punctul 8.11.*

Măsura 2. Renovarea și dezvoltarea localității rurale

Punctul 10. Domeniul de acțiune: Sprijinul este acordat pentru investițiile destinate să faciliteze **incluziunea**, să sporească condițiile de trai **și să asigure accesibilitatea tuturor femeilor și bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă din mediul rural.**

e) construcția/reconstruirea grădinițelor, creșelor, inclusiv dotarea acestora.

Punctul 11. Subvenția în avans este acordată în următoarele condiții:

15. *Proiectul investițional demonstrează în mod evident cum va asigura accesul mai echitabil tuturor femeilor și bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă din mediul rural la serviciile locale de bază pentru populația rurală, inclusiv agrement și cultură, precum și structura aferentă; la patrimoniul istoric construit și de peisaj natural rural; la monumentele sau structurile istorice, inclusiv la monumentele de for public; la patrimoniul imaterial; la centrele pentru vizitatori în ariile protejate și la traseele turistice și la zonele naturale de valoare înaltă, inclusiv ecosistemele naturale.*

Punctul 12. Dosarul de aplicare pentru obținerea subvențiilor în avans va include următoarele documente obligatorii:

13. *Analiza inegalităților în ceea ce privește accesul femeilor și bărbaților din grupurile vulnerabile, inclusiv a persoanelor de etnie romă, la serviciile locale de bază pentru populația rurală, inclusiv agrement și cultură din zona în care urmează a fi implementat proiectul investițional;*

14. *Măsurile clare de înlăturare sau reducere a inegalităților identificate în analiza de la pct. 12.13, prin utilizarea subvenției acordate;*

15. *Dovada clară a procesului de consultare a comunității și a grupurilor vulnerabile la etapa de elaborare a proiectului investițional și urmează a fi implementat;*

16. *Documentul aprobat de organele competente, prin care se avizează cerințele de accesibilitate.*

Punctul 13. Până la transferarea plății finale a subvenției în avans, solicitantul va asigura întocmirea și prezentarea următoarelor documente:

6. *Actele ce reflectă atât informația dezagregată (numărul) despre beneficiarii proiectului investițional, și anume femeile și bărbații din grupurile vulnerabile, inclusiv a celor de etnie romă, cât și impactul proiectului asupra reducerii inegalităților reflectate la punctul 12.13.*

Măsura 3. Diversificarea economiei rurale prin activități non-agricole

Punctul 14. Domeniul de acțiune: Subvenția în avans este acordată persoanelor juridice și fizice înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare în mediul rural, care își creează sau dezvoltă activități non-agricole **orientate spre sporirea incluziunii, accesibilității și asigurării șanselor egale pentru femei și bărbați.**

Punctul 15. Subvenția în avans este acordată în următoarele condiții:

18. *Proiectul investițional demonstrează în mod evident cum va asigura accesul mai echitabil tuturor femeilor și bărbaților, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și de etnie romă din mediul rural la activitățile non-agricole dezvoltate în mediul rural prin intermediul proiectului investițional.*

Punctul 16. Dosarul de aplicare pentru obținerea subvențiilor în avans va include următoarele documente obligatorii:

10. *Analiza inegalităților în ceea ce privește accesul femeilor și bărbaților din grupurile vulnerabile, inclusiv a persoanelor de etnie romă, la activitățile non-agricole vizate la punctul 14 al prezentului Regulament (tipurile de investiții), inclusiv în domeniul antreprenorial, din zona în care urmează a fi implementat proiectul investițional;*

11. *Măsurile clare de înlăturare sau reducere a inegalităților identificate în analiza de la pct. 10, prin utilizarea subvenției acordate;*

12. *Dovada clară a procesului de consultare a comunității și a grupurilor vulnerabile la etapa de elaborare a proiectului investițional și urmează a fi implementat;*

13. Documentul aprobat de organele competente, prin care se avizează cerințele de accesibilitate.

Punctul 16.1. Până la transferarea plății finale a subvenției în avans, solicitantul va asigura întocmirea și prezentarea următoarelor documente:

1. Actele ce reflectă atât informația dezagregată (numărul) despre beneficiarii proiectului investițional, și anume femeile și bărbații din grupurile vulnerabile, inclusiv a celor de etnie romă, cât și impactul proiectului asupra reducerii inegalităților reflectate la punctul 16.10.

CAPITOLUL IV. PROCESUL DE ACORDARE ȘI IMPLEMENTARE A SUBVENȚIILOR ÎN AVANS

Secțiunea IV. Procedura de evaluare a proiectelor

Punctul 44 și Punctul 45 se vor completa cu următoarea prevedere:

- Gradul în care proiectele vor avea impact asupra femeilor și bărbaților, inclusiv din grupurilor vulnerabile și a celor de etnie romă, și vor reduce inegalitățile cu care se confruntă acestea.

Secțiunea V. Procedura de încheiere a contractului de acordare a subvenției în avans

Punctul 54. Modelul contractului de acordare a sprijinului va fi aprobat prin ordinul ministrului și va conține, în mod obligatoriu, clauze cu privire la:

9. obligația beneficiarului de a asigura incluziunea, accesibilitatea și șansele egale pentru femei și bărbați, inclusiv a celor din grupurile vulnerabile și a persoanelor de etnie romă la etapa implementării, monitorizării și raportării proiectului.

ANEXELE REGULAMENTULUI:

Anexa nr. 1

Comisia de Evaluare și Selecție

CRITERIILE de evaluare a proiectelor

mun. Chișinău

data _____

Dosar de solicitare a subvenției în avans nr. _____

Nr. Crt	Evaluarea indicatorilor financiari	Punctaj acordat	%	Scor obținut (punctaj acordat de SI ESBS)
1.	Dimensiunea autorității administrației publice locale implicate:	10	5%	
	De la 5 001 pînă la 10 000 de locuitori cu statut de rezident	10		
	De la 1 501 pînă la 5 000 de locuitori cu statut de rezident	5		
	Pînă la 1 500 de locuitori cu statut de rezident	3		
2.	Plan strategic de dezvoltare a localității (PSDL):	20	13%	
	Dispun de un PSDL	20		
	Nu dispun de PSDL	0		
3.	Numărul beneficiarilor în rezultatul implementării proiectului:	10	5%	
	Mai mult de 500 beneficiari	10		
	Pînă la 500 beneficiari	5		
4.	Dimensiunea egalității și a oportunităților egale:	15	10%	
	<i>A fost prezentată analiza inegalităților cu care se confruntă grupurile vulnerabile, inclusiv femeile, bărbații și persoanele de etnie romă</i>	5		
	<i>Au fost propuse măsuri relevante ce vor contribui la reducerea inegalităților</i>	5		
	<i>A fost asigurat procesul consultativ a comunității și a grupurilor vulnerabile la etapa elaborării proiectului</i>	5		
5.	Localizarea proiectului:	15	10%	
	Sat/comună	15		

	Oraș (cu o populație de pînă la 10 000 de locuitori)	10		
6.	Termenul de implementare a proiectului:	10	5%	
	Pînă la 12 luni	10		
	12-18 luni	5		
	18-24 de luni	3		
7.	Valoarea totală a proiectului:	20	13%	
	3 mln. lei și mai mult	20		
	1 501 mln. lei – 3 mln. lei	15		
	500 mii lei – 1 500 mln. lei	10		
	Pînă la 500 mii lei	5		
8.	Capacitatea de cofinanțare a proiectului:	20	13%	
	Contribuția proprie: buget local 100%	20		
	Contribuția proprie: buget local 50% și împrumuturi, cofinanțare privată, inclusiv din partea donatorilor 50%	15		
	Contribuția proprie: împrumuturi și/sau cofinanțare privată 100%	10		
9.	Numărul locurilor de muncă noi create (permanente):	15	10%	
	3 locuri de muncă și mai mult	15		
	2 locuri de muncă	10		
	1 loc de muncă	5		
10.	Aplicarea tehnologiilor avansate	10	5%	
	Aplicarea tehnologiilor prietenoase mediului	10		
	Tehnologii unice/know-how	10		
11.	Proiectul include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă:	15	10%	
	Include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	15		
	Nu include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	0		
	Punctajul total maxim	160	100%	
	Punctajul minim necesar	70		

Anexa nr. 2

Comisia de Evaluare și Selecție

**CRITERIILE
de evaluare a proiectelor**

mun. Chișinău

data _____

Dosar de solicitare a subvenției în avans nr. _____

Nr. Crt	Evaluarea indicatorilor financiari	Punctaj acordat	%	Scor obținut (punctaj acordat de SI ESBS)
1.	Dimensiunea autorității administrației publice locale implicate:	10	5%	
	De la 5 001 pînă la 10 000 de locuitori cu statut de rezident	10		
	De la 1 501 pînă la 5 000 de locuitori cu statut de rezident	5		
	Pînă la 1 500 de locuitori cu statut de rezident	3		
2.	Plan strategic de dezvoltare a localității (PSDL):	20	13%	

	Dispon de un PSDL	20		
	Nu dispon de PSDL	0		
3.	Numărul beneficiarilor în rezultatul implementării proiectului:	10	5%	
	Mai mult de 100 beneficiari	10		
	Pînă la 100 beneficiari	5		
4.	Dimensiunea egalității și a oportunităților egale:	15	10%	
	<i>A fost prezentată analiza inegalităților cu care se confruntă grupurile vulnerabile, inclusiv femeile, bărbații și persoanele de etnie romă</i>	5		
	<i>Au fost propuse măsuri relevante ce vor contribui la reducerea inegalităților</i>	5		
	<i>A fost asigurat procesul consultativ a comunității și a grupurilor vulnerabile la etapa elaborării proiectului</i>	5		
5.	Localizarea proiectului:	15	10%	
	Sat/comună	15		
	Oraș (cu o populație de pînă la 10 000 de locuitori)	10		
6.	Termenul de implementare a proiectului:	10	5%	
	Pînă la 12 luni	10		
	12-18 luni	5		
	18-24 de luni	3		
7.	Valoarea totală a proiectului:	20	13%	
	3 mln. lei și mai mult	20		
	1 501 mln. lei – 3 mln. lei	15		
	500 mii lei – 1 500 mln. lei	10		
	Pînă la 500 mii lei	5		
8.	Capacitatea de cofinanțare a proiectului:	20	13%	
	Contribuția proprie: buget local 100%	20		
	Contribuția proprie: buget local 50% și împrumuturi, cofinanțare privată, inclusiv din partea donatorilor 50%	15		
	Contribuția proprie: împrumuturi și/sau cofinanțare privată 100%	10		
9.	Numărul locurilor de muncă noi create (permanente):	15	10%	
	3 locuri de muncă și mai mult	15		
	2 locuri de muncă	10		
	1 loc de muncă	5		
10.	Aplicarea tehnologiilor avansate	10	5%	
	Aplicarea tehnologiilor informaționale	10		
	Aplicarea tehnologiilor prietenoase mediului	10		
	Tehnologii unice/know-how	10		
11.	Proiectul include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă:	15	10%	
	Include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	15		
	Nu include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	0		
	Punctajul total maxim	160	100%	
	Punctajul minim necesar	70		

Comisia de Evaluare și Selecție

CRITERIILE
de evaluare a proiectelor

mun. Chișinău

data _____

Dosar de solicitare a subvenției în avans nr. _____

Nr. Crt	Evaluarea indicatorilor financiari	Punctaj acordat	%	Scor obținut (punctaj acordat de SI ESBS)
1.	Dimensiunea autorității administrației publice locale în care se efectuează investiția:	10	5%	
	De la 5 001 pînă la 10 000 de locuitori cu statut de rezident	10		
	De la 1 501 pînă la 5 000 de locuitori cu statut de rezident	5		
	Pînă la 1 500 de locuitori cu statut de rezident	3		
2.	Relevanța proiectului conform obiectivelor și priorităților programului local (PSDL)	20	13%	
	Proiect relevant	20		
	Proiect irelevant	0		
3.	Numărul beneficiarilor în rezultatul implementării proiectului:	10	5%	
	Mai mult de 10 beneficiari	10		
	Pînă la 10 beneficiari	5		
4.	Dimensiunea egalității și a oportunităților egale:	15	10%	
	<i>A fost prezentată analiza inegalităților cu care se confruntă grupurile vulnerabile, inclusiv femeile, bărbații și persoanele de etnie romă</i>	5		
	<i>Au fost propuse măsuri relevante ce vor contribui la reducerea inegalităților</i>	10		
	<i>Nu a fost prezentată nici analiza inegalităților și nici măsuri relevante de reducere a acestora</i>	0		
4.	Localizarea proiectului:	15	10%	
	Sat/comună	15		
	Oraș (cu o populație de pînă la 10 000 de locuitori)	10		
5.	Termenul de implementare a proiectului:	10	5%	
	Pînă la 12 luni	10		
	12-18 luni	5		
	18-24 de luni	3		
6.	Valoarea totală a proiectului (costuri eligibile + costuri neeligibile):	20	13%	
	1 mln. lei și mai mult	20		
	500 mii lei – 1 000 mln. lei	15		
	Pînă la 500 mii lei	10		
7.	Proiectul include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă:	20	13%	
	Include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	20		
	Nu include infrastructură/structuri care asigură accesul persoanelor cu mobilitate redusă	10		
8.	Numărul locurilor de muncă noi create (permanente):	15	10%	

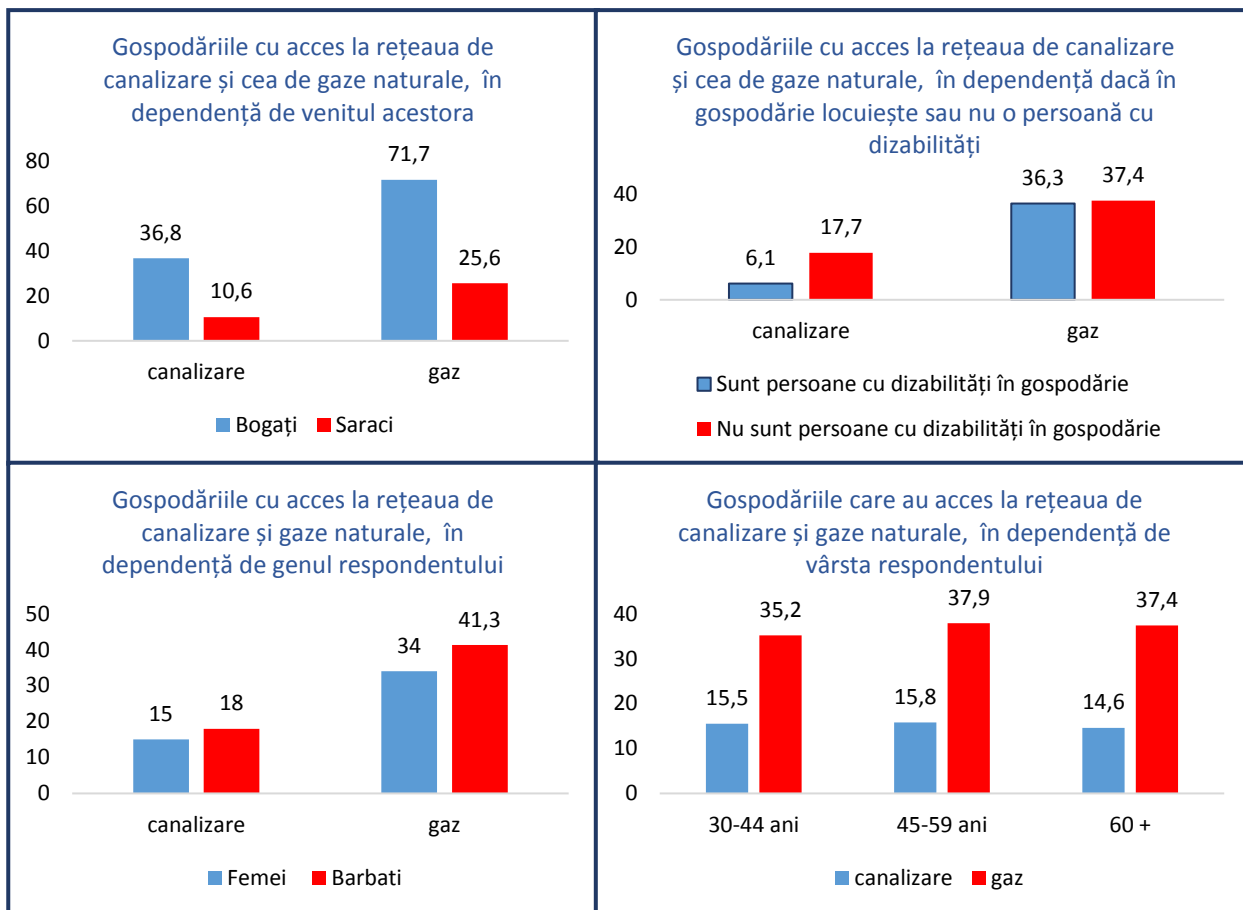
	3 locuri de muncă și mai mult	15		
	2 locuri de muncă	10		
	1 loc de muncă	5		
9.	Aplicarea tehnologiilor avansate	10	5%	
	Aplicarea tehnologiilor informaționale	10		
	Aplicarea tehnologiilor prietenoase mediului	10		
	Tehnologii unice/know-how	10		
10	Beneficiarul reprezintă:	15	10%	
	Tineri antreprenori	15		
	Femeie/femei antreprenoare	15		
	Antreprenori	10		
	Punctajul total maxim	160	100%	
	Punctajul minim necesar	70		

CONTEXTUL SOLICITĂRII DE A COMPLETA PREZENTUL REGULAMENT

Adițional solicitării de a modifica documentele de politici publice propuse spre consultare, este important să înțelegem de ce aceste recomandări sunt esențiale a fi acceptate. Astfel, în continuare este prezentată o succintă descriere a celor mai relevante inegalități în ceea ce privește accesul femeilor și bărbaților, inclusiv a grupurilor vulnerabile și a persoanelor de etnie romă din mediul rural, la serviciile publice (în contextul *Măsurii 2. “Renovarea și dezvoltarea localității rurale”*) și la încadrarea în câmpul muncii (în contextul *Măsurii 3. „Diversificarea economiei rurale prin activități non agricole”*).

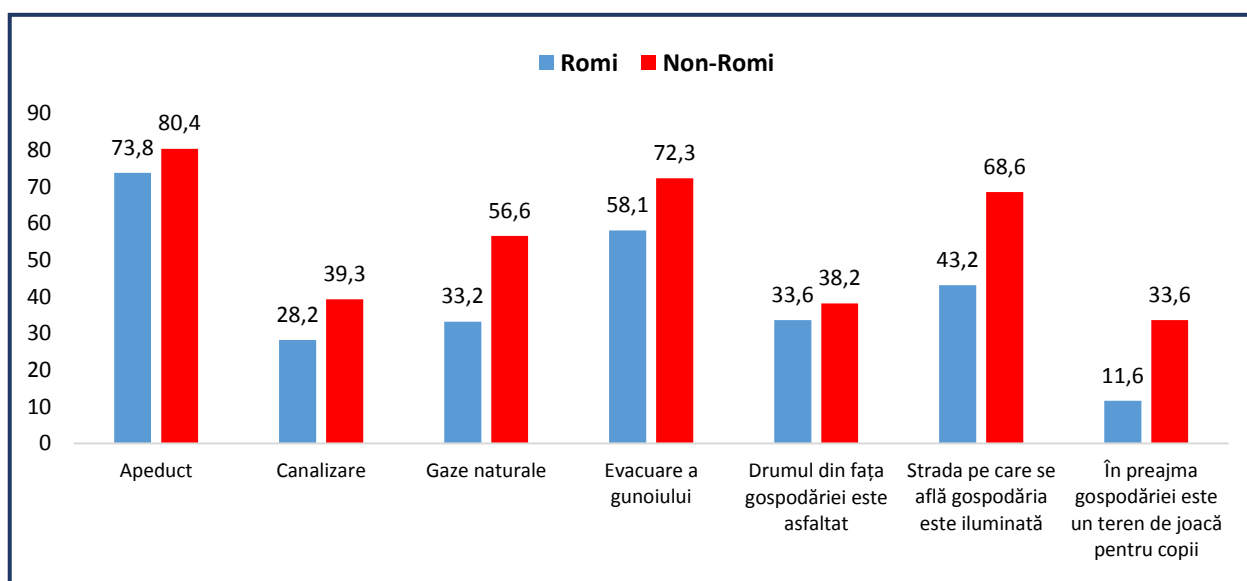
ACCESUL LA SERVICIILE PUBLICE (măsura 2)

În zonele rurale există inegalități semnificative în ceea ce privește accesul la servicii și utilități. În 2018, CPD a realizat un sondaj reprezentativ de opinie pentru a identifica care sunt inegalitățile în accesul serviciilor publice. Prin inegalități presupunem diferența dintre ponderea gospodăriilor considerate mai împuternicite (cum ar fi gospodăriile bogate, cele în care nu sunt persoane cu dizabilități etc.) și ponderea gospodăriilor cu caracteristici ale grupurilor potențial vulnerabile (sărace, în care locuiește o persoană cu dizabilități), care au acces la un serviciu comunitar sau altul. Figura de mai jos ilustrează nivelul inegalităților pentru două din aceste servicii – rețeaua de canalizare și rețeaua de gaze naturale. Prin urmare, constatăm că toate grupurile vulnerabile evaluate se confruntă cu un nivel mic de acces la serviciile date. Totodată, observăm că gospodăriile conduse de femei au un nivel mai mic de acces la rețeaua de gaze naturale.

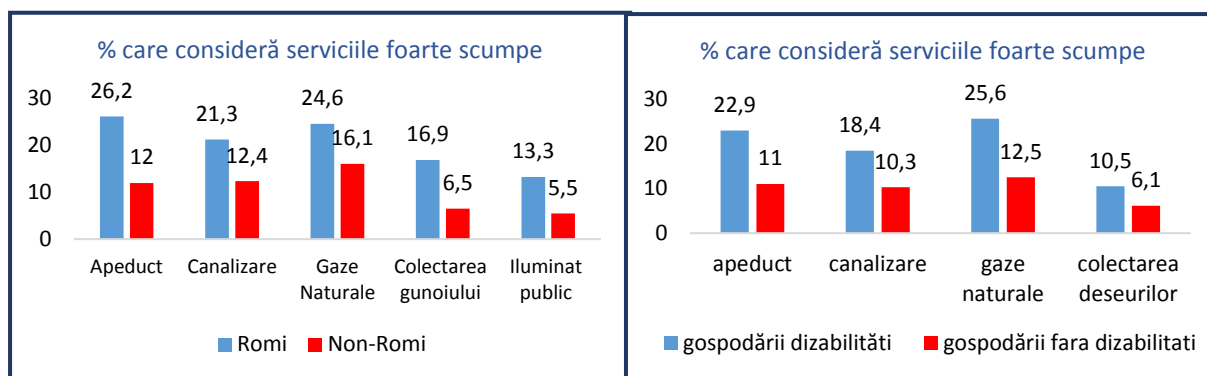
F1. Inegalitățile de acces la servicii de canalizare și gaze naturale din zonele rurale, 2018
Sursa: Sondajul CBS-AXA la comanda CPD, 2018

Indiferent de serviciul comunitar, gospodăriile persoanelor de etnie romă beneficiază mai puțin de servicii și utilități, comparativ cu cele ale persoanelor de etnie non romă. Datele cu privire la accesul la servicii pentru aceste gospodării sunt ilustrate în figura de mai jos. Datele respective au fost colectate din comunitățile în care există o populație semnificativă a romilor. Astfel, a fost comparat accesul la servicii comunitare între romi și non romi în aceleași localități, pentru a exclude situații în care rata de acces a gospodăriilor rome este mai mică comparativ cu a celor non rome, din simplul motiv că acestea sunt concentrate în sate care, în general, oferă acces limitat la asemenea servicii.

F2. Inegalitățile de acces la servicii dintre gospodăriile de etnie romă și non romă (%), 2018
Sursa: Sondajul CBS-AXA la comanda CPD, 2018

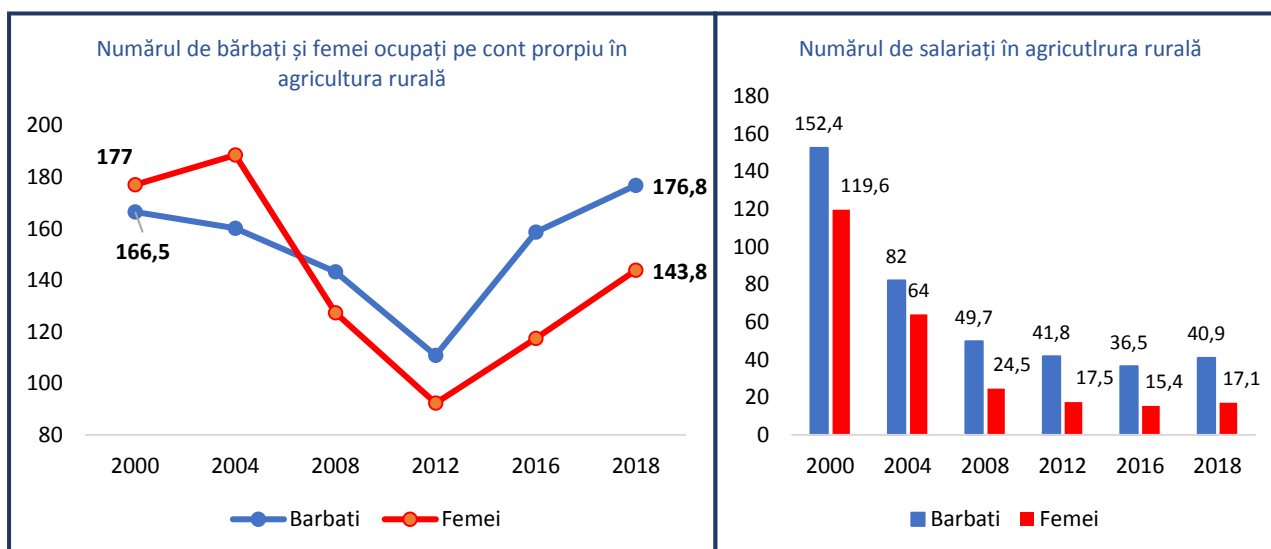
Există o pronunțată inegalitate în ceea ce privește accesibilitatea financiară la servicii comunitare. Prețul serviciilor disponibile reprezintă un aspect al calității acestora. În urma analizei datelor sondajului realizat de CPD în 2018, a fost stabilit că pentru gospodăriile de etnie romă și gospodăriile cu cel puțin o persoană cu dizabilități serviciile par a fi mult prea scumpe, acestea având o capacitate de cumpărare mică. Spre exemplu, pentru 55% din gospodăriile cu cel puțin o persoană cu dizabilități, serviciile de aprovizionare cu apă sunt foarte scumpe și scumpe. Pentru gospodăriile de etnie romă, ponderea este de 66%.

F3. Inegalitatea în ceea ce privește accesibilitatea serviciilor comunitare
Sursa: Sondajul CBS-AXA la comanda CPD, 2018

PIAȚA MUNCII (măsura 3)

Calitatea ocupării se deteriorează, în special pentru bărbații din zonele rurale.³ Schimbarea structurală a pieței muncii din Moldova care presupunea tranziția celor ocupați din agricultură de subzistență în domenii cu productivitate mai mare sau migrarea acestora, s-a temperat semnificativ în anul 2012. Astfel, în anul 2018, numărul de muncitori bărbați pe cont propriu, din zonele rurale a ajuns aproape de nivelul anilor 2000 (vezi figura de mai jos). Acest fapt indică că o parte din forța de muncă masculină, în special din zonele rurale, printre care preponderent emigranți, pe termen scurt nu au reușit să se angajeze în sectoare mai productive ale economiei naționale. O altă tendință negativă o reprezintă numărul descrescând al salariiștilor din agricultura rurală.

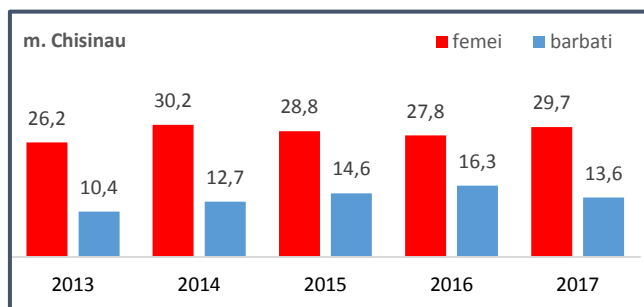
F4. Dinamica bărbaților și femeilor ocupați pe cont propriu în agricultura rurală (stânga), numărul de bărbați și femei salariiști în agricultura rurală (dreapta). Sursa: BNS în baza AFM

Tinerii (15-24 de ani) în special bărbații de aceeași vârstă din zonele rurale dispun de mai puține oportunități pentru studii și pentru ocupare productivă. În anul 2016, conform BNS, aproximativ 55,9% din bărbații (15-24 ani) erau inactivi pe piața forței de muncă din cauza studiilor, comparativ cu 73,2% din bărbații de aceeași vârstă din zonele urbane. Pentru femeile din zonele rurale proporția era de 67,1% comparativ cu 74,7% în

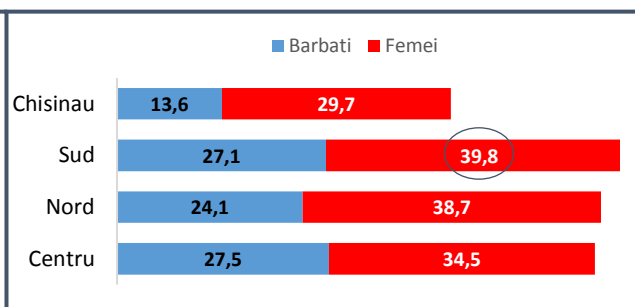
³ Raportul „Inegalitățile în Republica Moldova: Provocări și oportunități”, Fundația Est-Europeană (EEF) și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD), mai 2017 http://progen.md/files/1294_inegalitatile_in_moldova_ro.pdf

zonele urbane. Aproximativ 55% din tinerii (15-24 ani) din zonele rurale sunt ocupați în agricultură, ponderea cea mai mare a tinerilor ocupați din zonele urbane a fost în comerț și servicii hoteliere (35,4%).

Multe femei tinere sunt în afara pieței muncii și a oportunităților de angajare. Indicatorul NEET (ilustrat în figurile de mai jos) arată procentul femeilor și a bărbaților care nu sunt pe piața muncii, în educație sau instruire. Observăm că în Chișinău, regiunea cu cele mai mult oportunități de studii și muncă, aproximativ o treime din femeile de 15-29 de ani nu muncesc, nu studiază sau beneficiază de careva instruire. **În regiunea de Sud a Moldovei, ponderea NEET în rândul femeilor este și mai mare – circa 40%!** Astfel, deducem că atât serviciile de orientare în carieră din zonele rurale sunt mai puțin eficiente, dar și cele orientate spre încadrarea în câmpul muncii a tinerelor - eșuează.

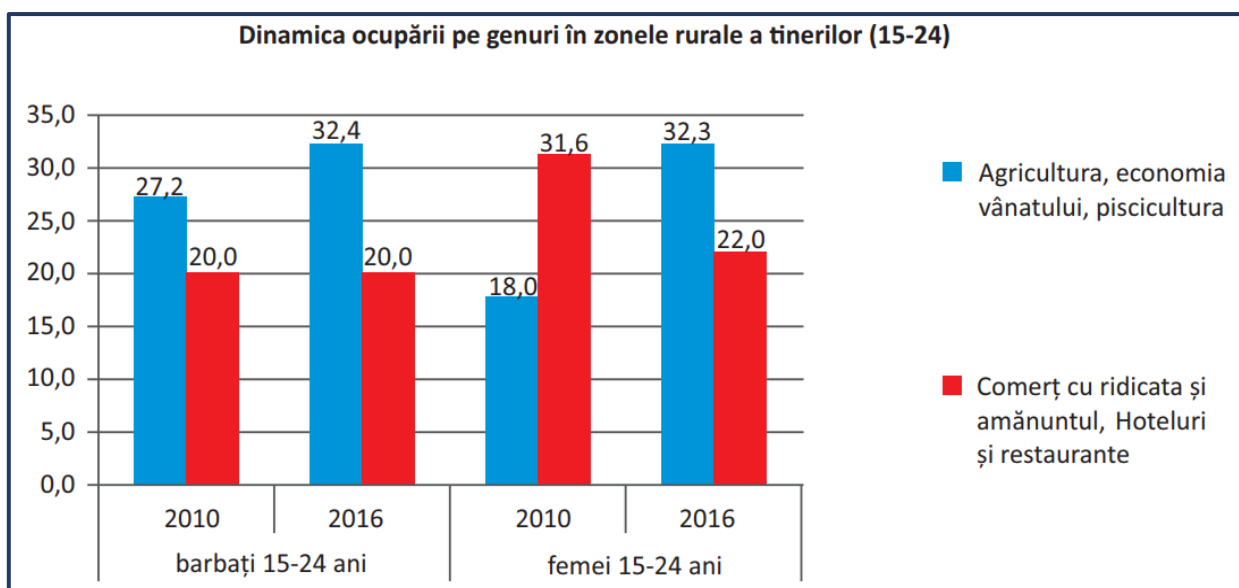

F6. Ponderea femeilor și a bărbaților din grupul NEET
Sursa: BNS

F7. Ponderea femeilor și a bărbaților din grupul NEET, regiunile MD

A crescut ponderea femeilor (15-24 ani) ocupate în agricultura rurală. Se pare că atunci când condițiile economice s-au înrăutățit după criza mondială, aproximativ 10 mii de locuri de muncă din sectorul de comerț din zona rurală au dispărut. Acest fapt a redus semnificativ și oportunitățile de angajare a femeilor (15-24 ani). Reducerea oportunităților de ocupare în comerț nu a dus la creșterea ponderii migrației femeilor (15-24 ani), ci a rezultat în creșterea ocupării acestora în agricultură cu 15%.

F8. Dinamica ocupării pe genuri în zonele rurale a tinerilor (15-24)
Sursa: BNS

Femeile sunt considerabil mai puțin implicate în sectorul antreprenorial. Conform datelor reflectate în Strategia pentru Asigurarea Egalității între Femei și Bărbați pentru anii 2017-2020, raportul între femei și bărbați în rândul angajatorilor este de 1 la 4 (respectiv 26,9% femei și 73,1% bărbați), indiferent de forma de proprietate a unității pe care o conduc. Astfel, în contextul Măsurii nr.3, totodată, recomandăm orientarea fondurilor în special spre încurajarea finanțării inițiativelor antreprenoriale înaintate de femeile din mediul rural.

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plener în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare"

str. Armenească 13

Chișinău, MD-2012, Republica Moldova

Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58

Tel./Fax: +(373 22) 20-71-57

www.progen.md

e-mail: cpd@progen.md